

#### מסורת הש"ס

(א) [פסחים מא': ושי"ג], (ב) [פסחים י"ג], (ג) [ז"ל] כן תעשה לשורך ללחק שבעת ימים יהיה עם אמו וזיוס השמימי תחת יו וכן תאכל בילקוט רמז תרמ"ג], (ד) [לעיל פ' ושי"ג], (ה) [פסחים ק"ב: מעילה י"ב, ויטכר עד בתמורה יט"ז], (ו) [לחקן פס': ושי"ג], (ז) [ויקרא כ"ג, ושי"ג] [דברים י"ג], (ט) [שם קיד, ושי"ג], (י) [ש"י שם רש"י ד"ה ה"ג ועין מו"ק] [פסחים י"ב, ד"ה יום ושי"ג], (כ) שייך לשי"ג.

#### תורה אור השלם

1. שור או כשב או עז כי קלד' וקדש' שבועת ימים תחת אמו ומיום השמיני והללוא קדש' קדש' לך אשה לך, ויקרא כב כו כן תעשה לך שמיטה לצאנך שבועת ימים יקדש עם אמו ביום השמיני ותתנו לה: שמו"ת כב כט

#### גליון הש"ס

תוס' ד"ה (בבבב) (הקודם) הנח כו' היכא דשני לאין סובוכין, הוא ממוה דלא לא תעשו ואל תגזלו סמיכס הס. וכן הקשה בבבב לית כו' ושי"ג התורה פ' קדושים ושי"ג המלך מלכות חזק ושי"ג:

#### הגהות הב"ח

(א) נמי שני בלא תעשה ותו לא קמא מיקטל קטל שני מחבטל בפנים הוא: (ב) שם קדשים שניהם בחוץ וכו' פסול ופסול לרי' שמעון לרי' ומיות מלאו דשמיני חוץ נמחק: (ג) שם אמר ר' המטא וכו' בקדשים מאי טעמא כיון דכל כמה דלא זיק דם: (ד) תוס' ד"ה (בעמוד הקודם) הגה וכו' אמר ר' מה שיהיה לשמיטתו לא"י ותקריבו ישרות תקריבו חובות לא תקריבו וגלגל לגבי שני מחוסר זמן הוא בלי' ומיות מכל הישר דרך ישרות נמחק: (ה) ד"ה יום וכו' דלית לה הכי בהמזבח מקדש:

#### הגהות מהר"ב רינשבורג

[א] תר"ה (בעמוד הקודם) הגה וכו' דשני לאין סמוכין זה לזה אלא תעשה בלי' וכן הוא בלשון התוס' בזה"ש קד"ה ע"ב: [ב] בא"ד דשני לאין סמוכין לעשה קאמר בלי':

#### מוסף רש"י

נתקן לעשה. דמיכ ביה עשה ימירא למחברא דלא קאי עליה בלא דשאר פסולין [בזה"ש קד"ה]. הא לילה. ליל שמיני, חזי, ולא היו מחוסר זמן [בזה"ש י"ב]. לקדושה. ראו להקדשו ואשי"ג דלא חזי לילה להקדש [שם]. כל הראוי לבא לאחור זמן. זמן זה שהוא ראו לשבת למחר בפנים ושמיני בחוץ וכו' ושי"ג בלא תעשו ואין בו כרת לפי שאינו מתקבל בפנים דלמחר הוא יום טוב

**נחקו לעשה.** דמשמע בתוך זמנו בלא ירצה כדמצינן (תמורה דף ט' ע"ש) מולגדר לא ירצה"ו אלא הניחו לאחר זמנו וירצה דעל כרחק עשה זה לאו מעיקרא משמע כי ההיא דשלוה הקן דלמרינן [לחקן דף קמ"ה]. מעיקרא משמע שלא האם ולא תקמנה ולא היו לאו הניתק לעשה ולחקין עליו אצל כאן הללו קודם לעשה שהללו בתוך זמנו והעשה לאחר זמנו: **מיצעי ליה לדד' אפטוריקי.** ולא לעשה אחא: **הא כיצד לילה.** שמיני כשעבר שציעי: **לקדושה.** מותר לקדשו משחשכה ואינו עובר משום בל תקדש פסוליס: **שני בלא תעשה.** דשחוטין חוץ ואשי"ג שאינו בכרת בלאו מתקבל בפנים הוא מ"מ בלא תעשה הוא הוהיל ורצוי לאחר זמן. ולא ידידיה מפרש בפרק בתרא דזבחים (דף קד). מלא תעשו ככל אשר אמתו עושים וגו': **קמא מקטל קטלה.** לרי' שמעון דהא שמיטה שאינה ראויה היא: **ואמר רבא גרסינן: לרבנן.** דלמרי שמיטה שאינה ראויה שמה שמיטה: **שני פסול ופטור.** מכרת בלא מתקבל בפנים הוא: **לרי' שמעון שניהם ענושין כרס.** קמא מקטל קטליה ושני מתקבל בפנים הוא ולענין שחוטין חוץ אף על גב דאינה ראויה מיחייב דלפילו אהך שמיטה חייביה רחמנא: **אחד בחוץ.** תחלה ואח"כ אחד בפנים: **שני פסול ופטור.** מכרת. ובלאו דלוחו ואת בנו לא מייירי התם דגבי שחוטין חוץ קאי. והא פטור לא אינטיקין אלא אידי דמי ראשון חייב תנא שני פטור: **לרי' שמעון שני כשר.** דקמא מיקטל קטליה ושני לאו מחוסר זמן הוא. כל הך פטורי דהכא משחוטין חוץ קאמר ולא איירי בלאו דלוחו ואת בנו כלל: **שני פסול ופטור.** בלאו מתקבל בפנים הוא: **שני בלא תעשה.** ולא בכרת בלאו מתקבל בפנים הוא דהא קמא שמיטה ראויה הוא: **התראס ספק.** דלמא לא אחי מלי זריק והוהיל ליה שמיטה שאינה ראויה הלכך לרי' שמעון איסורא איכא מלקות ליכא ומ"מ לאו מתקבל בפנים הוא שהראשון שנשחט וזורק הדם כבר קודם שחיתמו של שני שמיטה ראויה הוה כן שמעתי. וקשיא לי מאי התראס ספק דקאמר הא ודאי שמיטה שני אינה ראויה לכיון דליסור אותו ואת בנו נוהג בקדשים הוה ליה שני מחוסר זמן ואין שחיתמו ראויה ואין כאן התראס כלל. ונראה צעירי דלא גרסינן ליה להאי מ"ט אלא אין מלקות אותו ואת בנו נוהג בקדשים ותו לא

**מיידי וטעמא** משום דאין שמיטה השני ראויה מכיון שנשחט ראשון וזורק דמי הוה ליה שמיטה הראשון ראויה לית לן הא דלעיל דר' אבשיא [ב]. **ודשני אינה ראויה** ליה מחוסר זמן ואין דמו נזרק ופי' משובש הוא מאדם חריף ומפולפל: **ואודא רבא לטעמיה.** דלמרי שמיטה אותו ואת בנו התראס ספק הוא: **ואח"כ שחט שלמים.** זו ציוס: **פטור.** דהתראס ספק הוא ואליכא דר' שמעון נקט מילתיה: **שלמים.** בפנים ואח"כ חולין בחוץ: **חייב.** דהתראס ודאי היא שכבר נזרק דמו של ראשון והשני אינו מחוסר זריקה: **אלא**

**יבד ותימה דר"ש** הוא דלית ליה (י) בהמזבח מקדש [בזה"ש פ"ה]. ואי רבי אפטוריקי כר"ש מאי פריך מנייה דסוגיא דהכא דפריך ולינקי נמי משום מחוסר זמן לא פריך אלא לרבנן דלר' שמעון נמי לא לקי ועוד י"ל דנפקא מיניה הא דפסול משום מחוסר זמן דפסול אף בצממה אצל פסול לילה ליכא בצממה לשמואל בשילהי וצחים (דף קכ.)<sup>א</sup>: **עו"ה** לאו בת אבי"ה היא. תימה אי"כ היכי משכחת לר"ש טומאה בעולה ובאימורים דהוי אוכל שאי אמה יכול להאכילו לאחרים כיון דאכילת מוצא לא שמה אכילה וכו"מ דחיצת הקדש משויא ליה אוכל אם כן למה ליה לר"ש גבי פרה טעמא דהוהיל והיתה לה שעת הכושר תיפוק ליה דחיצת הקדש משויא ליה אוכלא דע"כ מהניא ביה חיצת הקודש כדלמרי בהמנחות והנסכים (מנחות קב): **אלא** ודאי לא מהני ביה חיצת הקדש אלא לענין דאף על גב דכשרוף דמי משויא ליה אוכל אצל לא מהני לעשות אוכל האסור כמותו ויש לומר דלענין טומאה מודה דאכילת מוצא שמה אכילה אצל לענין שמיטה ראויה לא הוה שמיטה ראויה אלא הראויה לאלם דומיא (בראשית מג) דטבות טבח והסן:

## אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

השמיני ירצה ולית לן למימר דלמא קרא דירצה שיש בו גם עשה עם הללו דכל היכא דליכא למידרש לא מוקמינן ליה בלאוי ימיירי ואית לן לאוקומי הללו בשאר פסולין והוי האי ניתק לעשה כי ההוא דפסחים דפרק אלו דברים (דף סו.) דלמרינן מלורע שנכנס לפנים ממחילתו פטור שנאמר כדד

ישצ הכתוב נתקו לעשה פי' נתקו משאר טמאים דהוו בלא יטמאו מחניהם להעמיד אעשה כדדד ישצ וכן החולץ ליצמתו דהוי בלא יצנה וצא להוציאו מכרת דלמא אח וכן הצערה ללאו יצנה לרי' יוסי והשתא ניחא סוגיא דפ' פרת חטאת [בזה"ש ד' ק"ב]: דקאמר רבי שמעון אותו ואת בנו ומחוסר זמן בלא תעשה ומפרש בגמרא<sup>א</sup> טעמא מקרא דלא תעשו כלל וגו' איש כל הישר צעניו אמר (י) לכן משה כשחצאו לא"י ותקריבו חצות לא תקריבו מכל הישר דרך ישרות וגלגל לגבי שילה מחוסר זמן הוא ואמר רחמנא לא תעשו ופריך אי הכי מילקי נמי לילקי אלמנה אי"ר יזרא הכתוב נתקו לעשה פי' כיון דלמרינן דליכא צהדיא לאו במחוסר זמן אי"כ לילקי עליה דליכא למימר דנתקו לעשה התם כי הכל דלמא לגלות אעשה דלא ירצה לא קאי אמוסר זמן אלא אשאר פסולין דכיון דכחצ ציה לאו בפני עצמו לא שייך למימר הכי אצל לפי' הקונטרס כי היכי דלא ירצה הוי ניתק לעשה הי"ג לא תעשו ואס כן מאי פריך והכ"ר שמואל מוורדוין<sup>א</sup> היה אומר דהכי פירושו כיון דלמא ציה נמי לאו דלא תעשו לילקי דלא אחי חד עשה ומנתק הני תרי לאוי כדלמרי במסכת תמורה (דף י:) דלא אחי עשה דוהיה הוא וממורתו יהיה קדש ועקר תרי לאוי דלא יחליפנו ולא ימייר אותו וא"ל לומר כן דהיינו דוקא<sup>א</sup> היכא דשני לאוין סמוכין זה לזהא מדע דלמרי בפרק אלו הן הלוקין (מסות דף יד:) דלא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו ומיייתי מושילחו מן המחנה וגו' ולא יטמאו את מחניהם ומנא אלו הן הלוקין טמא דהא למקדש ומה ראיא היא דלמא התם משום דליכא תרי לאוי לא יטמאו וגו' ואיכא נמי לאו דואל המקדש אלו הן הצא ועוד דלמרינן בזהא פירקא דלא לקי אלאו דלא מגזול משום דניתק לעשה דוהשיב את הגולה אשר גזל דליכא נמי לאו דלא תעשו דלמרי רבא צפ' המקבל (ב"מ ק"ה). היינו עשק היינו גזל ולמה כחציה בשני שמות לעבור עליו בשני

לאוין אלא ודאי דוקא היכא דשני לאוין סמוכין! קאמר דלא עקר להו חד עשה ועוד נראה הא דלא עקר חד עשה לאוי היינו כי ההוא דתמורה דלא הוי ניתוק גמור דאין עס מנייה לתקן הללו דוהיה קדש לאו עשייה הוה דמאליו קדוש דאס היה אומר הכתוב ואס ימייר יקריב אז הוי ניתוק ובלאו הכי קשה שם הסוגיא וז"ל שם דכולהו דמיייתי התם לא הוי ניתוק גמור ואין להאריך כאן: **י"ו ה"ה** דהתראס וא"מ מציוס לומוו נפקא (ענינה דף כ:) ציוס ולא בלילה וי"ל דמההוא קרא לא הוה פסלינן לילה שאחר שבעה אלא כמו שאר לילות ואס עלה לא ירד להכי קריך קרא דהכא דהוי מחוסר זמן ואס עלה

לאוין אלא ודאי דוקא היכא דשני לאוין סמוכין! קאמר דלא עקר להו חד עשה ועוד נראה הא דלא עקר חד עשה לאוי היינו כי ההוא דתמורה דלא הוי ניתוק גמור דאין עס מנייה לתקן הללו דוהיה קדש לאו עשייה הוה דמאליו קדוש דאס היה אומר הכתוב ואס ימייר יקריב אז הוי ניתוק גמור ואין להאריך כאן: **י"ו ה"ה** דהתראס וא"מ מציוס לומוו נפקא (ענינה דף כ:) ציוס ולא בלילה וי"ל דמההוא קרא לא הוה פסלינן לילה שאחר שבעה אלא כמו שאר לילות ואס עלה לא ירד להכי קריך קרא דהכא דהוי מחוסר זמן ואס עלה

כיון

### עין משפט נר מצוה

א"מ מיי" פ"ג מה"ל אסורי  
מוצח הלי"ט:

#### רבינו גרשום

הא כיצד לילה לקדושה כו'. כלומר: דיכול להקדישו בליל שמיני: כתיב קרא אחרינא וביום השמיני תתנו לי. כלומר הכתוב נתקן לעשה לפי' אינו לוקה על אותו לאו: שחיטה קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא. כלומר כדאמר' לעיל דכמה דלא מיידיקין דם לא מישחרי בש"י: ר' שמעון אומר שני בלא תעשה. כלומר ולא יחבוט עוד את ובהיחוס אבל אין בו כרת דמחוסר זמן הוא ואותו אלו בנו הוא: הכי גרסי' שני מחבטל בפנים הוא וברת נמי ליחייב: ואמר רבא ואמר לה כדי כלומר לרבנן ראשון ענוש כרת ופסול שני פסול פטור כלומר פסול דאחורו ואת בנו הוא דרבנן סברי שחיטה שאינה ראויה קמא מיקטל קטליה ואין חשבו אותו ואת בנו: (לר' שמעון שני (הן) [נמין] ענוש כרת דהוא סב' שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה ואינו חשבו אותו ואת בנו דאמרין קמא מיקטל קטליה ושני מחבטל בפנים הוא. אחד בחוץ ואחד בפנים כו' כלומר קדשים (אחד בחוץ ואחד בפנים) [שניהם בחוץ] לרבנן חשבו אותו ואת בנו דאמר' שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה שני פסול משום אותו ואת בנו ופטור מכרת אותו הוה מקביל בפנים דמחוסר זמן הוא: לר' שמעון שני חשבו אותו ואת בנו דאמרין קטליה ושני מחבטל בפנים הוא. אחד בחוץ ואחד בפנים כו' כלומר ענוש כרת ממש שחוט חוץ ופסול דלא שחוט עבודה: שני פסול ופטור. כלומר פסול משום אותו ואת בנו ופטור ששחוט שחוט חוץ: אחד בחוץ ואחד בפנים כו' כלומר ענוש כרת ממש שחוט חוץ ופסול דלא שחוט עבודה: שני פסול ופטור. כלומר פסול משום אותו ואת בנו ופטור מכרת דלא הוה מקביל בפנים ואין חשבו קדשים גמורים: (לר' שמעון שני בלא תעשה ואינו חייב כרת: אין מלקות אותו ואת בנו נוהג בקדשים אבל אותו ואת בנו נוהג לפיכך אינו חייב [מלקות] (או אינו חייב) אלא [עובר] בלא תעשה: והאי כי קא שחיט הוי התראס ספק. כלומר כששחוט (היווק) [היהוד] שלא תורק הדם שלא תתחייב אותו ואת בנו לפי שספק הוא כששחוט אם ישפך הדם התראס ספק לאו שמה התראס: ואודא רבא לטעמיה. כלומר רבא דאומר התראס ספק חולין ואח"כ שלמים פטור שחיטת קדשים לאו שמה שחיטה עד שזורק הדם ובעינדא דקא שחיט הוי

התראס ספק שאין אנו יודעין אם ישפך הדם אם לאו שלמים ואח"כ חולין

נמי בקדשים (משילה י"ב). כד"י. שם חסם [גיסין פ"ה].